

Paasmorgen 2024

Regenboog - Wij van Zuid

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Hoe ben je hier vanmorgen naartoe gekomen? Ik bedoel: met wat voor mindset? Je weet: het is Paasmorgen. We vieren het feest dat Jezus is opgestaan uit de dood. Hij leeft. Maar tegelijk is de dood overal in ons leven. Die goede vriend met een slechte diagnose. Je eigen pijn om je lief die niet meer leeft. Een gruwelijke aanslag, een oorlog... Waar haal je de moed vandaan om Pasen te gaan vieren? Ik ken mensen die zeggen: ik sla een jaartje over, met wat er nu allemaal gebeurd is. Maar u bent hier, u zit thuis mee te doen. Wat verlang je vanmorgen hier te ontvangen?

In het evangelie van vanmorgen, zijn er ook mensen op weg gegaan. Het begon met Maria van Magdala. Ze was bij het graf geweest, zag de steen weg en trok de conclusie: Ze hebben de Heer uit het graf gehaald en we weten niet waar ze Hem gelegd hebben. Daarmee zet zij Petrus en die andere leerling van wie Jezus veel hield, in beweging. Overigens, die ander is Johannes, de schrijver van dit evangelie. Maar laten hem toch maar 'die ander' blijven noemen zoals hij dat zelf ook doet in zijn evangelie. Petrus en die ander rennen naar het graf van Jezus. Hoe zou dat voor hen zijn geweest? Wat dachten ze daar aan te treffen?

We gaan vandaag kijken naar een schilderij, wat ons een beetje helpt om in hun huid te kruipen. Het schilderij heet 'De discipelen Petrus en Johannes rennend naar het graf op de morgen van de opstanding' Het is gemaakt door de Zwitserse schilder Eugène Burnand in 1889 en het hangt in Musée d'Orsay in Parijs. Laten we maar een even gaan kijken.

Zie je ze rennen, die twee leerlingen? Bij het licht van de opgaande zon. Vooraan, in donkere kleren, Petrus. Kijk eens naar zijn gezicht. Het is getekend door de gebeurtenissen van de afgelopen dagen. Het geweld wat ze hebben meegemaakt: Jezus gevangen genomen, prooi van de volkswoede, gemarteld, gekruisigd. En zie je ook de pijn van de verloochening. Wat moet hem dat gekweld hebben. Hij heeft gezegd dat hij Jezus niet kende en nu is Jezus dood. Wat zou Petrus gehoopt hebben toen hij naar dat graf ging? Waar zou hij bang voor geweest zijn?

Naast Petrus loopt de ander, Johannes. Hij draagt witte kleren, ze geven bijna licht. Het straalt iets hoopvols uit. En zijn gezicht? Ook dat is getekend. Hij heeft zorgelijke trekken. Hij kijkt ernstig.

Opvallend zijn ook de handen van beiden. Johannes heeft zijn handen samen, als in een gebed of een soort hoopvol gebaar, van verlangen.... Petrus heeft een hand op zijn hart. Van het harde lopen? Van oprecht hopen? Of is het om zijn pijn te bedekken? Zou die pijn te genezen zijn?

En nu is de vraag: hoe zou je daar zelf gelopen hebben? Zou je mee gegáán zijn? Durf je te gaan kijken wat er aan de hand is? Ga je haastig, snel, want je wilt erbij zijn, je wilt het weten? Ga je aarzelend, laat een ander maar eerst... Of geloof je er eigenlijk niet meer in?

Pasen is een groot feest. 'Over de top' bijna. We zingen: 'De Heer is waarlijk opgestaan!' 'Al wat ten dode was gedoemd mag nu de hoop herwinnen.' En straks aan het eind: 'De dode zal leven. Dode, dode, sta op!' Dat zijn grote woorden.

Maar het begint klein, op die eerste Paasmorgen. Terwijl de gruwelijke dood van Jezus nog nadreunt bij zijn leerlingen, is er die vrouw die zegt: 'ze hebben Hem weggehaald.' Houdt het dan nooit op? denk je. Ze rennen naar het graf, Petrus en die ander. En de ene is er het eerste en de ander gaat als eerste naar binnen. Wat is daar te zien?

Geen engelen! Alle vier de evangeliën vertellen over de dood en opstanding van Jezus. (NB Jezus' geboorte wordt alleen door Lukas en Mattheüs verteld) In alle vier de versies zijn engelen, soms één, soms twee, soms zijn worden ze geen engelen genoemd, maar wordt gesproken over mannen in witte kleren. Maar het zijn alleen de vrouwen die hen te zien krijgen. Petrus en de ander zien in het graf geen engel.

Het enige wat zij zien zijn de linnen doeken, waarin Jezus' gestorven lichaam gewikkeld was. En ze zien de doek die Jezus' gezicht bedekt had niet op een hoopje bij de andere doeken liggen, maar apart opgerold op een andere plek. Dat is wat zij zien. Dat is nu niet direct de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Het is zelfs niet de Opgestane Heer.

Maar wat is het dan wel? Wat zie je daarin? Na de schreeuwende mensenmassa, de doornenkroon, de dood van Jezus aan een kruis, deze grafkamer zonder dode, stil, netjes opgeruimd.

Tom Naastepad noemt dit in zijn uitleg bij het Johannesevangelie: *'een tafereel zo innig, een bijzonderheid zo innemend, dat die aanblik nooit meer van ons netvlies weg wil.'* die doek van Jezus' gezicht, apart opgerold op een andere plek. En hij zegt daarover iets bijzonders: *'Een zorgzame hand heeft de tijd genomen om die doek netjes op te vouwen en apart te leggen. De gast die daar heeft vertoefd en die in de nacht in stilte is vertrokken heeft met toewijding orde gesteld op wat hij achterliet. Hij is niet onder protest en met wrevel vertrokken na alle ongastvrijheid die hem te beurt is gevallen. Nog nooit is een gast zo schandelijk onthaald als toen het Woord mens is geworden en onder ons heeft gewoond; (Joh 1:14) als iemand alle reden had om hier vertoerd heen te gaan en nooit meer terug te komen, dan Hij. Maar kijk: de doek van zijn hoofd is in alle vreugde opgevouwen, als een teken dat Hij hier gaarne, met vreugde, onder Gods kinderen is geweest, als een wenk: ik kom terug en wel zeer spoedig, met haast; tot straks:' 'kort daarna zien jullie me terug (Joh 16:16).*

Ik vind dat evangelie. Jezus heeft zoveel verlatenheid, lelijkheid en geweld op zich af zien komen. Het heeft Hem gedood. En toch was zijn tijd op aarde niet een zwarte bladzij in zijn bestaan. Hij is 'met vreugde onder Gods kinderen geweest.' En zijn weg gaat door. Hij staat op. Hij leeft. Niet om wraak te nemen en af te rekenen met zijn vijanden, maar Hij komt opnieuw in liefde, in vrede. Straks is het eerste wat Hij tegen zijn leerlingen zegt: Vrede met jullie!

Deze stille opgeruimde grafkamer is een eerste aanwijzing voor Petrus en die ander dat Gods liefde sterker is dan de dood. Er is een weg verder! Hoe ze dit precies ontvangen hebben, is niet helemaal duidelijk. 'De andere leerling zag het en geloofde' lezen we. 'want ze hadden uit de Schrift nog niet begrepen dat Hij uit de dood moest opstaan.'

Zien én geloven, dat is prachtig. Je kunt ook zien zonder te geloven. Het zijn twee dingen: wat zie je? en wat zegt dat jou? Maar tegelijk staat er dat ze het nog niet helemaal begrepen of rond konden denken met wat ze wisten uit de Schrift. Ze zagen nog niet dat Jezus' opstanding in lijn was met wat ze wisten uit de Schrift, het volk Israël dat uit Egypte wordt bevrijd, en later uit de ballingschap. Ze zagen nog niet dat de weg van Jezus als het ware een kroon was op Gods weg met de mensen.

Net zagen we dit schilderij en dachten we na 'hoe zouden die twee mensen op weg zijn gegaan naar het graf?' Nu denk ik: hoe zouden ze zijn teruggedaan? Zou er wat meer ontspanning op hun gezicht zijn. Zou er rust gekomen zijn, of juist opwinding 'we moeten het de anderen gaan vertellen'

Ook daarover laat het evangelie ons in het ongewisse. 'De leerlingen gingen terug naar huis.' Dat staat er. Maar dat kan ook betekenen: 'De leerlingen gingen weer heen tot zichzelf.' Ze moesten tot zichzelf komen, zich herpakken, dit tot zich laten doordringen en gaan staan. En het kan ook betekenen: "De leerlingen gingen naar de anderen.' Er staat in elk geval niet dat zij met enthousiasme gingen verkondigen dat de Heer is opgestaan. Daar is blijkbaar meer voor nodig. Er staat evenmin dat ze het allemaal onzin vonden.

En wij? Hoe gaan wij straks weer naar huis? Hoe werkt dat beeld van die stille kamer met de opgerolde doek door...? Zien we daarachter die liefdevolle hand van de Heer die leeft? Helpt dat ons om toch te geloven – tegen alles in - dat de weg van Jezus doorgaat? Gods liefde is groter is dan al het kwaad in de wereld. En nodigt die hand ons uit om mee te gaan, mee te doen, op die weg? Een weg van vrede.

Amen.